



Fylkesmannen i Aust-Agder

Miljøvernveddelingen

Vår dato:10.11.10 Vår referanse:2010/3633/VSK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Veronica Skjævestad, 37 01 75 40

Arkiv nr. Deres referanse

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Fennefoss renseanlegg

Dato for inspeksjonen: 26.10.10
Rapportnummer: 2010.035.I.FMAA
Saksnr. hos Fylkesmannen: 2010/3633

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten: Torgeir Hodne John Gunnar Haukom	Fra Fylkesmannen: Ildikó Nordensvan Veronica Skjævestad
--	---

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble konstatert ved Fennefoss renseanlegg under inspeksjonen 26.10.2010.

Denne rapporten har status som foreløpig. Dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil i rapporten innen 2 uker etter at rapporten er mottatt, er rapporten å anse som endelig.

Fylkesmannen avdekket 2 avvik og 1 anmerkning under inspeksjonen.

Avvik:

- Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer.
- Avløpsledninger vedlikeholdes og fornyes ikke i tilstrekkelig omfang.

Anmerkning:

- Klimatilpasning er mangelfullt behandlet i risikovurderingen
- Kalibrering/kontroll av viktig utstyr blir ikke tilstrekkelig dokumentert.

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Vi ber Fennefoss renseanlegg om en skriftlig bekreftelse innen 15.01.11 på at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

10.11.10 Veronica Skjævestad

Dato Fylkesmannen i Aust Agder (etter fullmakt)

Kontrollert anlegg

Navn: Fennefoss renseanlegg	Org.nr.: 964966109
Adresse: Evjemoen, 4735 Evje	Anleggsnr: 0937.0019.01
Kommune: Evje og Hornnes	Risikoklasse: 3
Tillatelse sist oppdatert: 24.01.2001	Bransjenr. (NACE-kode): 75.110:
	Virksomhetens telefon: 37932335

Bakgrunnen for inspeksjonen:

Denne inspeksjonen inngår i en nasjonal tilsynsaksjon rettet mot avløpsanlegg etter kapittel 14 i forurensningsforskriften.

Rapportens innhold

Følgende hovedtema ble kontrollert:

- oppfølging av krav i forurensningsforskriften kapittel 14
- drift av renseanlegg og renskrav til anlegget
- drift og fornyelse av ledningsanlegg
- kontroll med overløp
- klimatilpassing i avløpsanlegg
- internkontroll (risikovurderinger og avviksbehandling)

Regelverk

- Lov om 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften).
- Forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5
- Avløpsanleggets tillatelse gitt av Fylkesmannen etter forurensningsloven

Informasjon om regelverk og hjelpemidler finner du på www.klif.no og www.regelhjelp.no

Definisjoner

Avvik: overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven og forskrifter hjemlet i disse lovene eller krav og vilkår fastsatt i tillatelse).

Anmerkning: et forhold som miljøvernmyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse og miljø og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Oppfølging etter kontrollen

- Ingen tilbakemelding. Fylkesmannen avdekket ingen avvik eller anmerkninger innen de områdene som ble kontrollert. Vi anser derfor oppfølgingen etter inspeksjonen som avsluttet.
- Virksomheten plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. Vi ber Fennefoss renseanlegg om en skriftlig bekreftelse med dokumentasjon innen **15.01.11** på at avvikene er rettet.

Varsel om tvangsmulkt

Dersom Fylkesmannen ikke innen 15.01.11 har mottatt en bekreftelse med dokumentasjon på at avvikene er rettet, vil Fylkesmannen fatte vedtak om tvangsmulkt på kr 10 000,-, jf. forurensningsloven § 73.

Dere har anledning til å kommentere dette varslet. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen innen 2 uker etter at denne rapporten er mottatt, jf § forvaltningsloven § 16.

Kontrollgebyr

Virksomheten skal betale gebyr for kontrollen, jf. *forskrift om begrensnig av forurensning* (forurensningsforskriften) § 39-6 om gebyr for kontroll av inntil en dags varighet i virksomheter med tillatelse. Fylkesmannen i Aust-Agder varsler med dette om at det vurderes å fatte vedtak om fastsettelse av risikoklasse 3 for Fennefoss renseanlegg i Evje og Hornnes kommune. Dette innebærer at virksomheten skal betale kr. 11 200,- i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen, jf. eget brev med begrunnelse til vedtaket, datert 10.11.10.

Avvik

Det ble funnet følgende avvik under Fylkesmannens kontroll:

- Avvik: 1: Avviksbehandling for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.**

Avvik fra: Internkontrollforskriften § 5 punkt 7. (Avdekke og rette opp avvik)

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- 1A) Det er ikke etablert et skriftlig avviksbehandlingssystem for ytre miljø og for avløpsanlegget.
- 1B) Avviksbehandlingssystemet inkluderer ikke alle deler av avløpsanlegget (spesifiser hva som ikke er inkludert: avløpsnett, overløp, renseanlegg, utslippsmålinger etc.)
- 1C) Avviksproseduren benyttes ikke eller etterleves ikke i praksis (eksempelvis: manglende registrering av overskridelser).
- 1D) Annet delavvik (spesifiser).

Kommentarer: Ingen merknader.

- Avvik: 2: Risikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.**

Avvik fra Internkontrollforskriften § 5 punkt 6. (Vurdere risiko

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- 2A) Det er ikke utarbeidet en skriftlig miljørisikovurdering for avløpsanlegget.
- 2B) Risikovurderingen er mangelfull/utilstrekkelig behandlet for noen områder. (f.eks. avløpsnett, overløp, renseanlegg)
- 2C) Det er ikke etablert rutiner for risikohåndtering av forhold med uakseptabel høy risiko.
- 2D) Klimatilpassing er ikke behandlet i og inngår ikke i risikovurderingen.
- 2E) Annet delavvik

Kommentarer: Se anmerkning 1, s 8 i rapporten.

- Avvik: 3: Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer.**

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg. Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 Avdekke og rette opp avvik.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- 3A) Kommunen har ikke undersøkt hvordan regionen vil bli påvirket mht. framtidige klimaendringer.
- 3B) Det er ikke foretatt vurderinger eller beregninger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørsmengder vil ha på avløpsnett. (Nedbørspregninger er ikke omsatt til virkninger på avløpsnett ved modellberegninger eller ved andre vurderinger).
- 3C) Det er ikke gjennomført tiltak eller vedtatt planer for å hindre at overvann kommer inn på avløpsnett.
- 3D) Det er ikke gjennomført tiltak eller gjort vedtak om konkrete tiltak på nett for å håndtere framtidige vannmengder
- 3E) Annet:

Kommentarer:

Kommunen kunne ikke legge fram skriftlige vurderinger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørsmengder vil ha på ledningsnett utover det som er skrevet i ROS-analysen, (se også anmerkningen, s 8 i rapporten). Kommunen har heller ikke gjeldende saneringsplan som omhandler konkrete tiltak som skal gjennomføres for å møte fremtidige klimautfordringer. (se også kommentar under avvik 5).

Vi ber om at kommunen oversender skriftlig dokumentasjon på tilpasning av avløpsanlegget til framtidige klimaendringer innen 15.01.11.

- Avvik: 4 Overløp av urensset kloakkvann blir ikke tallfestet.**

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- 4A) Vesentlige overløp mangler utstyr som enten registrerer vannmengde eller tidsvarighet for overløp av urensset vann.
- 4B) Forurensingsutslipp av urensset vann via alle overløp blir ikke tallfestet enten ved utslippsmålinger, modellering eller annen beregning.
- 4C) Kommunen har ikke oversikt over alle overløp på ledningsnett.
- 4D) Annet

Kommentar

- Avvik 5: Avløpsledninger vedlikeholdes og fornyes ikke i tilstrekkelig omfang.**

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett.

**Forskrift om internkontroll § 5 punkt 4 fastsette mål for ytre miljø.
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 avdekke og rette opp avvik.**

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- 5A) De viktigste problemområder på nettet er ikke identifisert i en skriftlig dokumentasjon.
- 5B) Kommunen har ikke satt egne mål for funksjonskrav til avløpsnettet.
- 5C) Det foreligger ikke en saneringsplan for ledningsnett som er oppdatert etter 2005.
- 5D) Det er ikke satt måltall for årlig fornyingstakt eller investeringsnivå for ledningsnettet.
- 5E) Vedtatt fornyingstakt eller investeringsnivå i saneringsplanen gjennomføres ikke som forutsatt.
- 5F) Det langsiktige saneringsbehov for avløpsnett er ikke ivarettatt med den fornyingstakt som kommunen praktiserer.
- 5G) Annet

Kommentarer:

Kommunen har ikke en gjeldende handlingsplan eller saneringsplan for vann og avløp. Forrige vedtatte plan var gjeldende fra 2003 - 2008. Under tilsynet fortalte kommunen at de hadde satt i gang arbeid med gjennomgang av ledningsnettet med tanke på lekkasjer mellom pumpestasjonene. Vi forstod det slik at dette arbeidet skulle danne grunnlag for en ny saneringsplan/handlingsplan. Det er viktig at en slik plan vurderer funksjonsmål for ledningsnettet gjennom krav til inn- og utlekking, eller annen beregning, og vurderer de viktigste problemområdene.

Vi mener at kommunen til en hver tid må ha en gjeldende vedtatt saneringsplan/handlingsplan for avløpsanlegget med en tilhørende økonomiplan. Kommunen må legge frem en fremdriftsplan som beskriver arbeidet med ny saneringsplan/handlingsplan og tidfester når planen skal være vedtatt. Planen skal oversendes Fylkesmannen innen 15.01.11.

- Avvik 6: Driftsforhold i renseanlegg er ikke tilfredsstillende dokumentert.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- 6A) Opplegg for opplæring av driftsoperatører er ikke utarbeidet/er ikke gjennomført.
- 6B) De styrende driftsparameterne i renseprosessene er ikke skriftlig dokumentert.
- 6C) Overvåkings- og alarmsystemer er utilstrekkelige til å sikre kontinuerlig god drift
- 6D) Vaktordning for renseanlegget er utilstrekkelig eller fungerer i praksis ikke godt nok.

- 6E) Kalibrering/kontroll av viktig utstyr blir ikke dokumentert.
(Kalibrering pH-elektroder, utstyr for dosering av fellingskjemikalier, syre/lut og polymer)
- 6F) Annet

Kommentarer: Se anmerkning 2, s 8 i rapporten.

- Avvik 7: Kommunen har ikke rutiner for å vurdere grunnlaget for fastsettelse av rensekrav med henblikk på utløsning av nye krav til sine avløpsanlegg.**

Avvik fra Forurensingsforskriften § 11-3, § 14-1, § 14-6,7,8 og § 14-17.

Grunnlag for avvikene er avkrysset nedenfor:

- 7A) Kommunen har ikke foretatt en vurdering av om forbudet mot oppdeling av tettbebyggelser kan utløse nye rensekrav for relevante områder.
- 7B) Kommunen har ikke meldt fra til Fylkesmannen om at en konkret tettbebyggelse (etter forbudet trådte i kraft) har en p.e.-belastning som utløser rensekrav etter kapittel 14.
- 7C) Aktuelle eksisterende anlegg med fosforrensing har ikke vært vurdert med hensyn til kriterier for vesentlig endring som kan utløse krav til sekundærrensing.
- 7D) Kommunen har ikke meldt fra til Fylkesmannen om at et konkret avløpsanlegg har en faktisk, dokumentert vesentlig endring og som utløser krav til sekundærrensing.
- 7E) Annet

Kommentarer:

- Avvik 8 Kontroll med og/eller oppfylging av rensekrav for utslipp til vann overholdes ikke.**

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-13, § 14-12, § 14-11, § 14-2.

- 8A) Behandling og sammenstilling av primærdata (vannmengder, analyseresultater) til utslippstall som innrapporteres til KOSTRA er ikke tilstrekkelig kvalitetssikret.
(fagkyndig person, rutiner, prøver som utelates på feil grunnlag oa.)
- 8B) Overløp ved renseanlegget blir ikke tatt med i beregningen av rensegrad og utslippsmengder fra avløpsanlegget. (§14-11)
- 8C) Utslippsdata blir ikke løpende vurdert opp mot tillatelsens rensekrav.
(for sen inngripping ved dårlig drift og brudd på utslippskrav)
- 8D) Rensekravene i tillatelsen ble overskredet i året 2009. (§14-2)
(Spesifiseres med talleksempler)
- 8E) Annet

Kommentarer:

Anmerkninger

1: Klimatilpasning er mangelfullt behandlet i risikovurderingen

Kommentarer:

Kommunen har utarbeidet en rapport om risiko- og sårbarhetsanalyse i samarbeid med flere kommuner i Setesdal. Analysen omfatter mange temaer, deriblant flom, klimarelaterte uønskede hendelser og forurensning av jord, vann og luft. Tiltakene som er vurdert i denne rapporten omfatter til en viss grad kommunens ledningsnett, men det er i hovedsak vannforsyningen som er omtalt, ikke ledningsnett for avløp. Kommunen har i tillegg utarbeidet en egen miljørisikovurdering for avløpsanlegget som inneholder et punkt om klimaendringer. Vi mener at klimatilpassninger her blir vurdert litt for generelt og at kommunen bør ta stilling til konkrete problemstillinger i forbindelse med klimaendringer og vurdere hvilke tiltak som skal iverksettes.

Problemstillinger ved økt nedbør kan være økte avløpsmengder i nødoverløp og kummer, sprekker og lekkasje i ledningsnett, oversvømmelser i kjellere og byggareal under bakkenivå med påfølgende elektriske kortslutninger, ødeleggelse av kabler for data- og styresystemer osv.

Flomdirektivet trådte i kraft 26. november 2007 (EU Kommisjonen 2006) og krever at ansvarlig myndighet skal gjennomføre risikoanalyser for skadelige hendelser som følge av flommer. Det skal deretter fastsettes et akseptabelt risikonivå for disse hendelsene. Videre skal man planlegge og iverksette tiltak som gjør at man når det akseptable risikonivået.

Mer info i rapport fra Klima og forurensningsdirektoratet (tidligere SFT): *Klimatilpassninger – Veiledning om mulige tiltak i avløpsanlegg (TA-2317/2008)*.

2: Kalibrering/kontroll av viktig utstyr blir ikke tilstrekkelig dokumentert.

Kommentarer:

I tilsynsrapporten fra 2008 gav Fylkesmannen en anmerkning om at kalibrering av viktige styringskomponenter ikke ble skriftlig dokumentert. Under årets tilsyn så vi at det var utarbeidet et skjema som skulle fylles ut i forbindelse med kalibreringen. Vår oppfatning var at dette skjemaet i stor grad ikke ble benyttet. Vi henstiller derfor igjen til å fylle ut skjemaet hver gang viktige styringsparametre kalibreres. Rutiner for dokumentasjon av kalibrering bør inngå i den skriftlige driftsinstruksen for renseanlegget sammen med øvrige driftsrutiner.